सप्त नाडिकाः" इत्युक्तानां दशत्वात् तथा । भा० व० । पुरुषस्य वागादीनामधिदैवमधिभूतं स्थितानां विषयसर्पणवर्त्मात्मकदिशां दशत्वात्तथा "ता वा एता दशैव भूतमात्रा अधियज्ञं प्रज्ञामात्रा अधिभूतमिति" श्रुतेस्तथात्वम् । गर्भमासानाम्, उपनिषद्भेदेन उपदेशकमहावाक्यानाम् "ब्रह्माहमस्मीति" एवमादीनां तद्विनेयानां तद्विक्षेपकाणाञ्च दशत्वात्तथा ।

महाविद्या "काली तारा महाविद्या षोडशी भुवनेश्वरी । भैरवी छिन्नमस्ता च विद्या धूमावती तथा । बगला सिद्धविद्या च मातङ्गी कमलात्मिका । एता दश महाविद्याः सिद्धविद्याः प्रकीर्त्तिताः" इत्युक्तकाल्यादीनां दशत्वात्तथा । ब्राह्मणः सारस्वतकान्यकुब्जगौडमैथिलोत्कलद्राविडमहाराष्ट्रतैलङ्गगुर्जरनागररूपतया दशत्वात्तथात्वम् । पापानि "अदत्तानामपादानं हिंसा चैवाविधानतः । परदारोपसेवा च कायिकं त्रिविधं स्मृतम् । पारुष्यमनृतं चैव पैशुन्यं चापि सर्व्वशः । असम्बन्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम् । परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसानिष्टचिन्तनम् । वितथाभिनिवेशश्च त्रिविधं कर्म्म मानसम् । एतानि दश पापानि" इत्युक्तानां दशत्वात्तथा योगाङ्गरूपो यमः "अहिंसा सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्य्यं क्षमार्जवम् । क्षमा धृतिर्मिताहारः शौचं चेति यमा दश" इत्युक्ताहिंसादीनां दशत्वात्तथा । नियमः "तपः सन्तोषमास्तिक्यं दानं देवस्य पूजनम् । सिद्धान्तश्रवणं चैव ह्रीर्मतिश्च जपोऽद्भुतम् । दशैते नियमाः प्रोक्ताः" शा० ति० उक्ततपआदीनां दशत्वात् तथा । रूपककाव्यम् "नाटकमथ प्रकरणं भाणव्यायोगसमकारडिमाः । ईहामृगाङ्कवीथ्यः प्रहसनमिति रूपकाणि दश" इत्युक्तनाटकादीनां दशत्वात्तथा लास्याङ्गम् "गेयं पदं स्थितपाठ्यमासीनं पुष्पगण्डिका । प्रच्छेदकान्तयूंढं च सैन्धवाख्यं द्विगूढकम् । उत्तमोत्तमकं चान्युदुक्तप्रत्युक्तमेव च । लास्ये दशविधं ह्येतदङ्गमुक्तं मनीषिभिः" इत्युक्तगेयादीनां दशत्वात्तथा । धर्म्मलक्षणम् "धृतिःक्षमा दमोऽस्तेयं शौचमिन्द्रियनिग्रहः । धीर्विद्या सत्यमक्रोधो दशकं धर्म्मलक्षणम्" इत्युक्तधृत्यादीनां दशत्वात् तथा । पञ्चमूलद्वयम् "उभाभ्यां पञ्चमूलाभ्यां दशमूलमुदाहृतम्" इत्युक्तानां दशत्वात्तथा । पञ्चमूले च "आफलः सर्व्वतोभद्रा पाटला गणिकारिका । शोनाकः पञ्चभिश्चैतैः पञ्चमूलमुदाहृतम् । गाम्भारी पृश्निपर्णी बृहती कण्टकारिका । गोक्षुरः पञ्चभिश्चैतैः कनिष्ठं पञ्चमूलकम्" भा० प्र० परिभाषिते । तेन प्रत्येकमूलशब्दः पञ्चार्थकत्वात् पञ्चत्वस्य बोधक इति भेदः । उपनिषद् "ईशाकेनकठः प्रश्नोमुण्डमाण्डूक्यतित्तिरिः । ऐतरेयं च छान्दोग्यं बृहदारण्यकं दश" इत्युक्तेशादीनां प्रधानोपनिषदां दशत्वात्तथा । मन्त्रसंस्कारः तन्त्रोक्तदशविधतया दशविधत्वात्तथा ।

न्यायावयवः केषांचिन्मते जिज्ञासासंशयशक्यप्राप्तिप्रयोजनसंशयव्युदासयुक्तानां प्रतिज्ञाहेतूदाहरणोपनयनिगमानां दशत्वात्तथा । मघा राशिचक्रे तस्या दशमत्वात्तथा तद्भेदात् तदधिपतिदशशब्दोऽपि तथा । पङ्क्तिः दशाक्षरपादत्वात्तथा । दशरथ इत्यर्थे पङ्क्तिरथः इत्यादिः । बौद्धबलम् "दानं शीलं क्षमा वीर्य्यं ध्यानं प्रज्ञा बलानि च । उपायः प्रणिधिर्ज्ञानं दश बुद्धबलानि वै" इत्युक्तदानादीनां दशत्वात्तथा । वह्निकला "धूम्रार्चिरूष्मा ज्वलिनी ज्वालिनी विस्फुलिङ्गिनी । सुश्रीः सुरूपा कपिला हव्यकव्यवहे अपि" इत्युक्तधूम्रार्चिरादीनां दशत्वात्तथा । योगभङ्गः "तिथ्यङ्गवेदैकदशोनविंशभैकादशाष्टादशविंशसंख्याः । दृष्टोडुना सूर्य्ययुतोडुयोगाद्योगाश्चमूचेतु दश योगभङ्गाः" ज्यो० उक्तयोगजातपञ्चदशाद्यङ्गानां दशत्वात्तथा । विप्राशौचदिनम् "शुध्येद्विप्रोदशाहेन" मनूक्तेः विप्राशौचस्य दशदिनव्यापित्वात्तथा । लघुर्द्विजसंस्कारः गर्भाधानपुंसवनसीमन्तोन्नयनजातकर्म्मनामकरणनिष्क्रामणान्नप्राशनचूडोपनयनविवाहरूपतया दशत्वात्तथा । बृहत्संस्कारस्तु अष्टचत्वारिंशच्छब्दे उक्तचत्वारिंशत्त्वावबोधक इति भेदः । महापुराणलक्षणम् "सर्गोऽस्याथ विसर्गश्च वृत्तीरक्षान्तराणि च । वंशो वंशानुचरितं संस्था हेतुरपाश्रयः । दशभिर्लक्षणैर्युक्तं पुराणं तद्विदो विदुः । केचित् पञ्चविधं ब्रह्मन्महदल्पव्यवस्यया" भाग० १२,७ । महामोहः दिव्यादिव्यशब्दादीनां तद्विषयाणां दशत्वात्तथा । "दशविधो महामोहः" सा० का० ।

देहस्थवायुः प्राणादिपञ्चकसहितनागकूर्म्मधनञ्जयकृकलदेवदत्ताख्यानाम् देहस्थानां दशत्वात्तथा । वह्निः "भ्राजकोरञ्जकश्चैव स्नेहकः स्नेहकस्तथा । धारकोबन्धकश्चैव द्रावकाख्यश्च सप्तमः । व्यापकः पावकश्चैव प्लेष्मकः दशमः स्मृतः" इति पदार्थादर्शोक्तानाम् देहस्थाग्नीनां "तेजकोदीपकश्चैव विभ्रमन्मन्मथोमथाः । आवसथ्याहवनीयौ दक्षिणाग्निस्तथैव च । अन्वाहार्य्यो गार्हपत्य इत्येते दश वह्नयः" इति तत्रैवोक्तानां बाह्यवह्नीनां वा दशत्वात्त-